

Innhold

Forord 11

INTRODUKSJON

Kapittel 1. Introduksjon: Hva er etikk for beslutningstakere? 15

- 1.1 Bokens grunnidé 15
- 1.2 Hvorfor etikk, samfunnsansvar og bærekraft? 17
- 1.3 Økonomiske og etiske premisser for beslutninger 18
- 1.4 Oppsummering og bokens videre oppbygning 23

DEL I ETIKK FOR BESLUTNINGSTAKERE 25

Kapittel 2. Hva er etikk? 27

- 2.1 Hva er etikk og moral? 27
- 2.2 Er etikken relativ eller absolutt? 29
- 2.3 Etikk, rasjonalitet og egeninteresse 35
- 2.4 Hva er etiske prinsipper? 38
- 2.5 Prinsippet om respekt for autonomi 40
- 2.6 Velgjørenhetsprinsippet 43
- 2.7 Prinsippet om å ikke skade 46
- 2.8 Rettferdighetsprinsippet 49
- 2.9 Oppsummering 54

Kapittel 3. Etiske teorier for arbeids- og næringslivet 55

- 3.1 Målet helliger middelet? Konsekvensetikk for arbeids- og næringslivet 55
- 3.2 Interessenter som mål i seg selv - pliktetikk for arbeids- og næringslivet 62
- 3.3 Det gode livet - dygdsetikk for arbeids- og næringslivet 72

- 3.4 La oss snakke om det - diskursetikk for samfunns-, arbeids- og næringslivet 81
- 3.5 Det som binder oss sammen - samfunnskontraktsteori for virksomheter 86
- 3.6 Oppsummering og avsluttende bemerkninger 90

Kapittel 4. Etisk navigasjon i arbeids- og næringslivet 93

- 4.1 Profesjoner, samfunnsoppdrag og tillit 93
- 4.2 Etiske dilemmaer i arbeidslivet 99
- 4.3 Kasuistikk og reflektiv likevekt 104
- 4.4 Oppsummering 109

DEL II VIRKSOMHETERS SAMFUNNSANSVAR 111

Kapittel 5. Virksomheters legitimitet og ansvar 113

- 5.1 Virksomheters legitimitet - et institusjonelt perspektiv 113
- 5.2 Hva er virksomheters ansvar? 117
- 5.3 Oppsummering 125

Kapittel 6. Bærekraftige virksomheter 126

- 6.1 Bærekraftig utvikling og FNs bærekraftsmål 126
- 6.2 Er bærekraftig vekst mulig? 128
- 6.3 Bærekraftige virksomheter 133
- 6.4 Den triple bunnlinjen 134
- 6.5 Oppsummering 142

Kapittel 7. Interessentteorien: Hvem svarer virksomheten for? 143

- 7.1 Hva er interessentteorien? 144
- 7.2 Hvem er virksomhetens interessenter? 145

- 7.3 Nivå I: Virksomhetens ansatte 148
- 7.4 Nivå II: Direkte berørte 153
- 7.5 Nivå III: Indirekte berørte 156
- 7.6 Nivå IV: Virksomhetens globale ansvar 159
- 7.7 En strategisk eller etisk teori? 162
- 7.8 Oppsummering 165

Kapittel 8. Bedrifters samfunnsansvar 166

- 8.1 Har bedrifter et samfunnsansvar utover egen lønnsomhet? 167
- 8.2 Å skape felles verdier 174
- 8.3 Den psykopatiske bedriften 177
- 8.4 Internalisering av eksternaliteter 183
- 8.5 Bedrifters samfunnsansvar i en globalisert økonomi 187
- 8.6 Bedrifters samfunnsansvar i USA og i Europa 192
- 8.7 Bedrifters samfunnsansvar i den norske konteksten 195
- 8.8 Oppsummering 199

Kapittel 9. Samfunnsansvarlige investeringer 201

- 9.1 Etikk og investeringer 201
- 9.2 Bakgrunn og utbredelse - fra USA til Norge 203
- 9.3 Filtrering 206
- 9.4 Aktivt eierskap og aksjonæraktivisme 210
- 9.5 Samfunnsinvesteringer 212
- 9.6 Er samfunnsansvarlige investeringer lønnsomme? 213
- 9.7 Hvorfor samfunnsansvarlige investeringer? 216
- 9.8 Oljefondets investeringer - vårt ansvar? 218
- 9.9 Oppsummering 223

DEL III ETIKK, SAMFUNNSANSVAR OG BÆREKRAFT I PRAKSIS 225

Kapittel 10. Verktøykasse for etikk, samfunnsansvar og bærekraft 227

- 10.1 Virksomhetenes frivillige handlingsrepertoar for etikk og samfunnsansvar 227
- 10.2 Etiske retningslinjer 229
- 10.3 Standarder uten tredjepartsverifikasjon 235
- 10.4 Tredjepartsverifikasjon. Revisjon og sertifisering 242
- 10.5 Merkeordninger 245
- 10.6 Åpenhet og hemmelighold 248
- 10.7 Mellom frivillighet og lov 251
- 10.8 Oppsummering 252

Kapittel 11. Implementering av etikk, samfunnsansvar og bærekraft 254

- 11.1 Etiske beslutningsmodeller 254
- 11.2 Visjoner, mål og målhierarki 259
- 11.3 Hva kan forklare etisk beslutningstaking? 261
- 11.4 Implementeringsmodell for samfunnsansvar og bærekraft 266
- 11.5 Oppsummering 277

Referanser 281

Personregister 295

Stikkordregister 297